

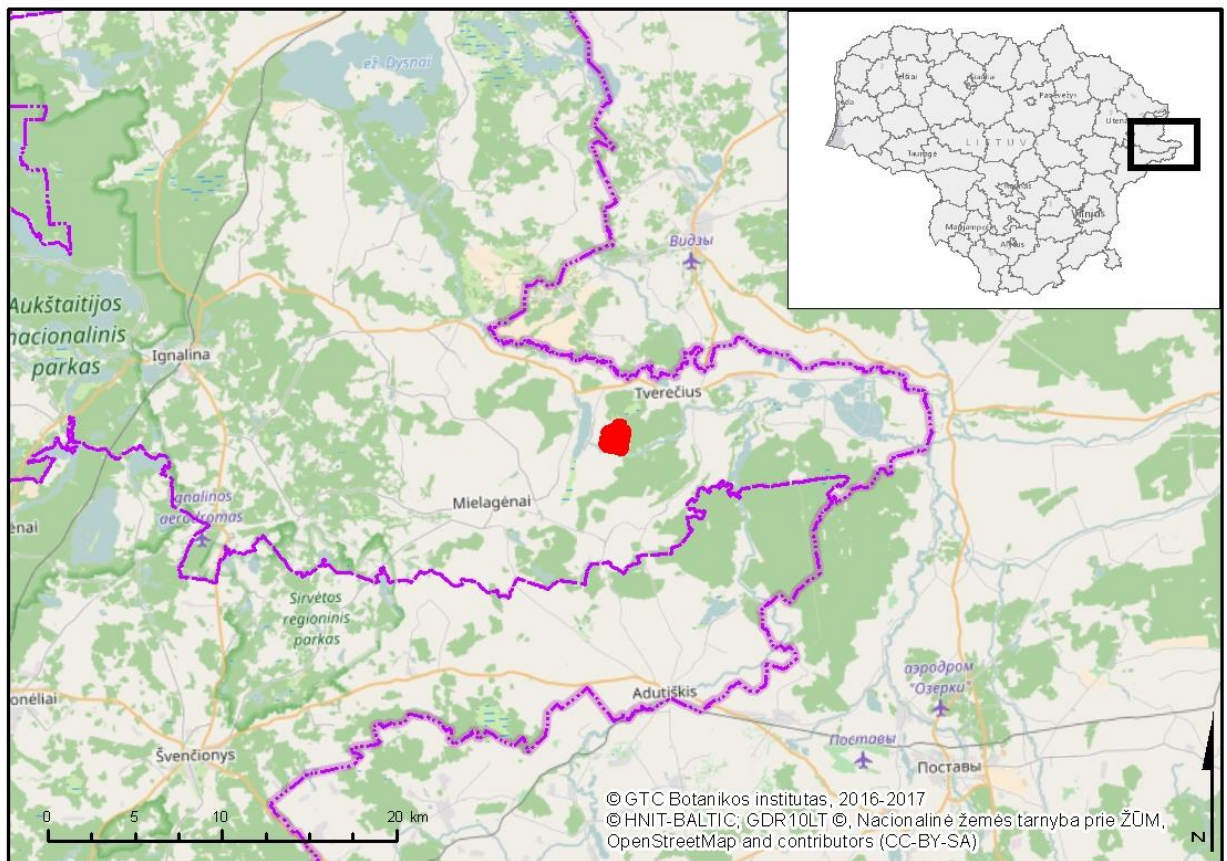
PATVIRTINTA
Valstybinės saugomų teritorijų
 tarnybos prie Aplinkos ministerijos
 direktoriaus
2021 m. liepos 26 d. įsakymu Nr. V-160

BIRVĖTOS UPĖS SLĖNIO TIES ERZVĖTU STULGIO (*GALLINAGO MEDIA*) APSAUGOS 2021–2023 M. VEIKSMŲ PLANAS

I SKYRIUS TERITORIJOS BŪKLĖS APRAŠYMAS IR ĮVERTINIMAS

Teritorijos padėtis, jos ribos ir užimamas plotas

1. Birvėtos upės slėnio ties Erzvėtu stulgio (*Gallinago media*) apsaugos 2021–2023 m. veiksmų plano (toliau – Veiksmų planas) teritorija (toliau – teritorija) yra Ignalinos r. savivaldybės pietrytinėje dalyje, Tverėčiaus seniūnijoje (1 pav.). Teritorijos centrinio taško geografinės koordinatės: X 662025, Y 6130906 (koordinatinių sistemoje LKS-94). Bendras teritorijos plotas – 86,58 ha. Artimiausia gyvenvietė – Pošiūnai – nuo teritorijos nutolusi 0,3 km į pietus, pietvakarius (2 pav.).

1 pav. Teritorijos padėtis Lietuvoje ir Ignalinos rajono savivaldybėje.

Teritorijos teisinis statusas ir svarba

2. Teritorija nepatenka į saugomų teritorijų tinklą. Teritorija patenka į paviršinio vandens telkinių apsaugos zoną ir pakrantės apsaugos juostą.

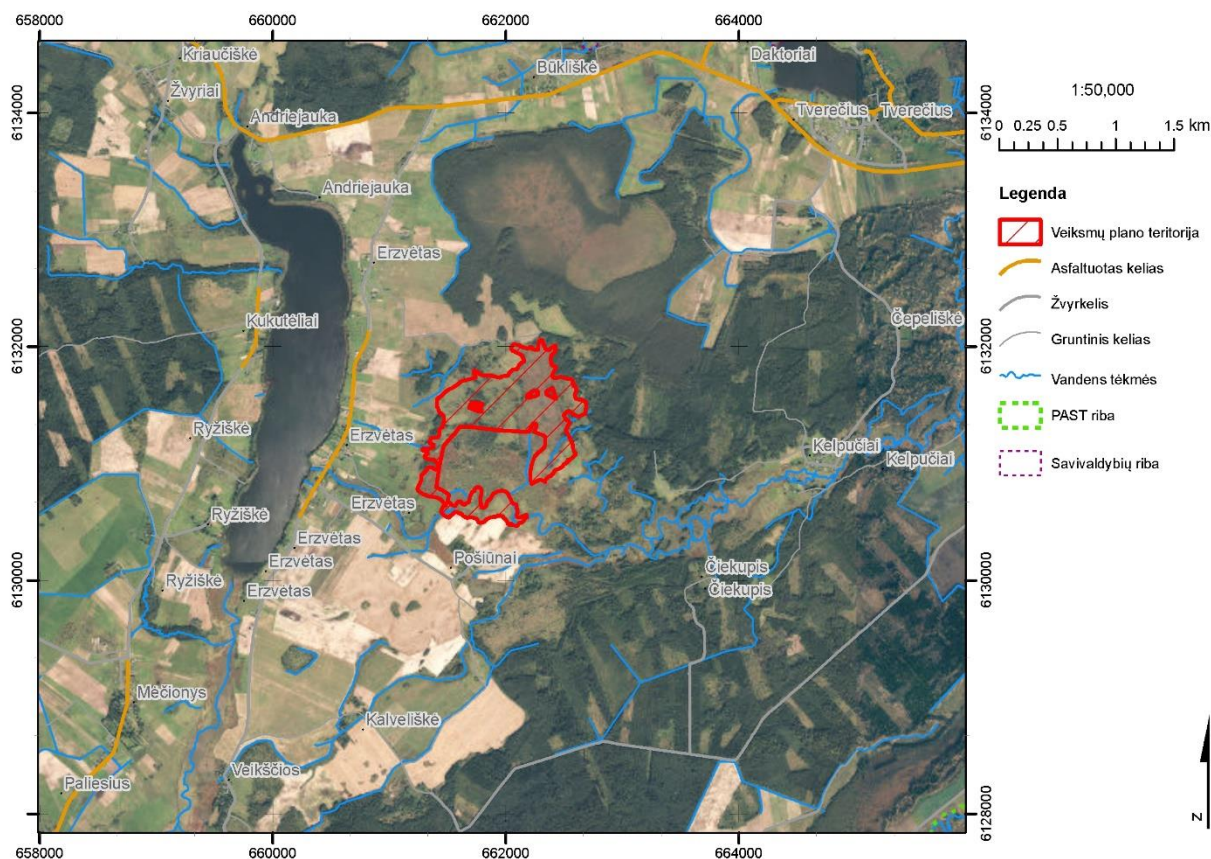
3. Teritorijos apsaugą, naudojimą ir tvarkymą nustatantys teisės aktai:

– Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme nustatyti draudimai kenkti saugomų rūšių buveinėms bei iš dalies reglamentuota jų apsauga;

– Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse numatyta atsakomybė už aplinkos apsaugos ir naudojimo režimo pažeidimus;

– Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatyti ribojimai ir ypatumai paviršinio vandens telkinių apsaugos zonoje.

Teritorija apima salpinio upės slėnio užliejamas ir šlapias pievas – tipišką stulgio veisimosi buveinę. Teritorija yra nutolusi nuo esamos stulgių tuokvietės per 5 km ir turi didelį potencialą stulgio plitimui.

2 pav. Teritorijos padėtis kraštovaizdyje.

Teritorijos fizinės-geografinės sąlygos

4. Teritorijos klimato ypatybės neturi tiesioginės įtakos stulgiui.

5. Geologinės teritorijos ypatybės neturi tiesioginės įtakos stulgiui.

6. Geomologinės teritorijos ypatybės neturi tiesioginės įtakos stulgiui.

7. Dirvožemių ypatybės. Teritorijoje vyrauja salpžemiai, dirvožemių mechaninė sudėtis – durpė. Teritorijoje vyrauja salpinės užliejamos natūralios pievos.

8. Hidrografinės ypatybės. Teritorija priklauso Dysnos (Dauguvos) baseinui. Pietinę dalį kerta Dysnos dešinysis intakas – Birvėtos upė. Teritorijoje dažni pavasariniai potvyniai. Potvynių metu ir po jų vanduo užsilaiko žemesnėse vietose, kuriose formuojasi viksvinės žemapelkės. Teritoriją kerta neilgas, baigiantis užakti sausinimo kanalas.

Teritorijos biologinės ypatybės

9. Laukinės augalijos ypatybės. Gamtos tyrimų centras (toliau – GTC) 2013 m. atliko Europos Bendrijos (toliau – EB) svarbos gamtinių buveinių išsistinės inventorizaciją. Teritorijoje vyrauja periodiškai užliejamos, kūpstuotos, krūmais apaugančios pievos. Pievose vyrauja viksviniai augalai: pievinė viksva (*Carex buxbaumii*), melsvoji melvenė (*Molinia caerulea*), šeriuotoji viksva (*Carex appropinquata*) ir kt. Teritorijoje inventorizuoti keturi EB svarbos gamtinių buveinių tipai: 6230, Rūšių turtingi briedgaurnai; 6410, Melvenynai; 6450, Aliuvinės pievos; 6510, Šienaujamos mezofitų pievos. Saugomų rūšių informacinės sistemos (toliau – SRIS) duomenimis, teritorijoje rasta 1 augalų rūšis, įtraukta į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. 504 „Dėl Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašo patvirtinimo” – mažoji gegužraibė (*Orchis morio*).

10. Laukinės gyvūnijos ypatybės. Saugomų rūšių gyvūnų teritorijoje nenustatyta. SRIS taip pat nėra duomenų apie teritorijoje rastas saugomas rūšis.

Teritorija yra pievų ir pelkėtų Birvėtos upės slėnių dalis, po sutvarkymo potencialiai tinkanti stulgiui ir jo plitimui nuo už 5 km esančios tuokvietės. Duomenų bazėse apie stulgį teritorijoje duomenų nėra ir šiuo metu stulgių teritorijoje neaptikta.

Žemės ir gamtos išteklių nuosavybė ir naudojimas teritorijoje

11. Esamos žemėvaldos. Keturi teritorijoje esantys sklypai priklauso keturiems privatiems fiziniams asmenims. Į teritoriją visi privatūs sklypai patenka tik dalinai (28,32 ha). Likusi teritorijos dalis (57,57 ha) yra priskirta laisvam žemės fondui.

12. Žemės ūkio veikla šiuo metu teritorijoje nevykdoma.

13. Miško ištekliai ir ūkininkavimas teritorijos miškuose. Teritorija nepriskirta miško ūkio paskirties žemei.

14. Rekreacinė veikla. Teritorija nenaudojama rekreacinei veiklai.

15. Medžioklė ir žvejyba teritorijoje neturi tiesioginės įtakos stulgiui.

16. Kiti vandens telkinių naudojimo būdai. Vandens telkiniai teritorijoje nenaudojami.

17. Naudingųjų iškasenų gavyba teritorijoje nevykdoma.

18. Kita gamtos išteklių naudojimo veikla. Teritorijoje nevykdoma kita gamtos išteklių naudojimo veikla.

Teritorijos socialiniai ir ekonominiai aspektai

19. Šiuo metu teritorija nesvarbi socialiniu bei ekonominiu požiūriu.

II SKYRIUS VEIKSMŲ PLANO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

20. Veiksmų plano tikslas – teritorijoje atkurti ir išlaikyti palankią buveinės būklę, tinkančią ilgalaikiam stulgio veisimuisi ir maitinimuisi.

21. Veiksmų plano uždavinys – biotechninėmis priemonėmis atkurti ir išsaugoti stulgui tinkamą buveinių būklę.

III SKYRIUS VEIKSMŲ PLANO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo planas

23. Veiksmų plano tikslui pasiekti parengtas Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo planas pateiktas 1 lentelėje, lėšų poreikio analizė kiekvienai priemonei įgyvendinti pateikta 2 priede.

1 lentelė. Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo planas.

Uždavinys	Priemonė	Atsakingas subjektas	Įgyvendinimo terminas ir periodiškumas	Tvarkymo ploto Nr.	Bendras lėšų poreikis, Eur	Galimi finansavimo šaltiniai
Biotechninėmis priemonėmis atkurti ir išsaugoti stulgiui tinkamą buveinių būklę	1.1. išpjauti nendres	Viešąjį pirkimą laimėjęs asmuo*	2021 m. rugpjūčio – 2022 m. kovo mėn. ir 2022 m. rugpjūčio – 2023 m. vasario mėn.	Nr. 1	5316,95	Europos Sąjungos fondų lėšos
	1.2. iškirsti krūmus bei medžius ir juos pašalinti	Viešąjį pirkimą laimėjęs asmuo	2021 m. rugpjūčio – 2022 m. kovo mėn.	Nr. 2–6	142293,90	Europos Sąjungos fondų lėšos
	1.3. išpjauti atžalas ir aukštą žolinę augaliją	Viešąjį pirkimą laimėjęs asmuo	2022 m. rugpjūčio – 2023 m. vasario mėn.	Nr. 2–6	50591,10	Europos Sąjungos fondų lėšos

* Čia ir toliau tekste viešąjį pirkimą laimėjęs asmuo – fizinis ar juridinis asmuo, kitos organizacijos ir jų padaliniai ar tokių asmenų grupė.

Veiksmų plano priemonių aprašymas

24. Veiksmų plano priemonių aprašymas (prieš pradėdant vykdyti Veiksmų plano priemones, žemės sklypo, kurio teritorijoje bus vykdoma Veiksmų plano priemonė, savininkas, valdytojas ir naudotojas turi būti informuotas apie konkrečios priemonės įgyvendinimą). Įgyvendinant Veiksmų plano priemones, turi dalyvauti ekspertas, turintis patirties tilvikinių paukščių būrio tyrimų srityje. Eksperto kvalifikacija turi būti patvirtinta mokslinėmis publikacijomis ir (ar) mokslinėmis ataskaitomis ir pan. Ekspertas turi dalyvauti teritorijoje parenkant bei pažymint Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo tikslas vietas, prižiūrėti, kad

darbai būtų vykdomi tinkamu laiku, pagal Veiksmų planą. Esant poreikiui, ekspertas taip pat konsultuoja tvarkymo darbų vykdytojus. Priemonę įgyvendinantys darbininkai turi turėti patirties pelkių tvarkymo darbuose – turi būti tvarkę ne mažiau kaip 30 ha:

24.1. išpjauti nendres. Nendrės suvešėjusios teritorijoje esančios Birvėtos upės pakrantės ruože, todėl, norint sudaryti stulgiui palankias veisimosi ir maitinimosi sąlygas, būtina tvarkyti nendrynų sąžalynus. Dėl to reikia reguliariai (kasmet) kirsti augaliją, kad ji sunyktų. Įgyvendinant priemonę, nendrės turi būti kertamos du kartus per Veiksmų plano įgyvendinimo laikotarpį, t.y. nuo 2021 m. rugpjūčio iki 2022 m. kovo mėn. ir nuo 2022 m. rugpjūčio iki 2023 m. vasario mėn. tvarkymo plote Nr. 1. Numatomas susidarysiantis sausos biomasės kiekis – 8 t. Nendrės turi būti susmulkintos ir išbarstytos tvarkymo plote Nr. 1, kad periodiniai potvyniai jas išplautų. Tvarkymo ploto ribos matomos pagal nendrių sąžalynus;

24.2. iškirsti krūmus bei medžius ir juos pašalinti. Nustojus šienauti, teritorija palaipsniui apauga sumedėjusia augalija. Norint atkurti stulgiui tinkamas pievas, būtina iškirsti sumedėjusią augaliją pirmaisiais Veiksmų plano įgyvendinimo metais. Priemonė įgyvendinama vieną kartą, esant sausesniam periodui rudenį arba žiemą, esant įšalui, nuo 2021 m. rugpjūčio iki 2022 m. kovo mėn. tvarkymo plotuose Nr. 2, Nr.3, Nr.4, Nr. 5 ir Nr 6. Tai visos sumedėjusios augalijos: sužėlusių krūmynų (daugumoje karklų) ir tarp jų augančių pavienių medžių ar jų grupių (daugiausia menkaverčių) nupjovimas. Planuojant darbų apimtį, būtina įvertinti, kad dauguma karklų krūmų yra daugiau nei 10 metų amžiaus, todėl yra pakankamai sutankėję ir jiems kirsti reikalingi motoriniai pjūklai, o su krūmapjovėmis galima kirsti tik pakraščiais želiančius naujus, jaunus krūmus, kurių santykinai nedaug. Numatomas susidarysiantis nukirstos sumedėjusios biomasės kiekis – 240 m³. Nukirsta sumedėjusi augalija iš teritorijos turi būti surinkta ir pašalinta rankiniu ir/arba, esant įšalui, mechanizuotu būdu, naudojant lengvą (iki 3 t), vikšrinę, specialiai darbui šlapžemėse pritaikytą ir jų paviršiaus nepažeidžiančią techniką. Atsižvelgiant į teritorijos ypatumus (hidrologines sąlygas), nukirsta augalija iš atskirų tvarkymo ploto dalių gali būti surenkama ir iki technikos, kuri ją veš, sunešama tik rankomis. Nukirsta augalija turi būti išvežta ir sutvarkyta Lietuvos Respublikos teisės aktų numatyta tvarka;

24.3. išpjauti atžalas ir aukštą žolinę augaliją. Šią priemonę sudaro nukirstos sumedėjusios augalijos atžalų, susidariusių po Veiksmų plano priemonės Nr. 1.2 įgyvendinimo, bei kartu (greta) želiančios aukštosios žolinės augalijos išpjovimas. Šiuo atveju atžalos ir aukštoji žolinė augalija pjaunama rankiniu būdu ir/arba mechanizuotai, jei leidžia hidrologinės sąlygos. Priemonė įgyvendinama vieną kartą tvarkymo plotuose Nr. 2, Nr. 3, Nr. 4, Nr. 5 ir Nr. 6 nuo 2022 m. rugpjūčio iki 2023 m. vasario mėn., susmulkintos atžalos ir žolė išbarstoma vietoje. Numatomas susidarysiantis biomasės kiekis – 70 t.

Veiksmų plano priemonių lokalizacija

25. Teritorija suskirstyta į šešis tvarkymo plotus, kurie yra pievų ir pelkių naudmenose. Tvarkymo plotai padidinto pravažumo technika nesunkiai pasiekiami nuo Erzvėto kaimo laukų keliukais. Atskirose teritorijos dalyse pravažiavimą ir technikos naudojimą apsunkina klampūs plotai. Informacija apie tvarkymo plotuose esančias saugomas rūšis ir buveines pateikiama 9 punkte. Veiksmų plano priemonių lokalizacijos brėžinys pateiktas 1 priede:

25.1. tvarkymo plotas Nr. 1 užima 3,81 ha fiziniam asmeniui priklausančioje žemėje ir apima Birvėtos upės pievų plotą, periodiškai apsemiamą vandens ir apaugusį nendrėmis. Tvarkymo ploto centrinio taško geografinės koordinatės: X 661971, Y 6130729 (koordinatinių sistemoje LKS-94) Periodiškai užmirkę pievų plotai apaugo nendrėmis dėl seklaus vandens ir didelio biogenų kiekio. Visa ši teritorija yra klampi, todėl vegetacijos laikotarpiu nendrių pjovimas galimas tik rankiniu būdu ir įsibridus į vandenį. Žiemos mėnesiais, esant įšalui, galimas mechanizuotas pjovimas;

25.2. tvarkymo plotas Nr. 2 užima 5,89 ha fiziniam asmeniui priklausančioje žemėje ir apima Birvėtos upės krūmais apaugusių pievų plotą. Tvarkymo ploto centrinio taško geografinės koordinatės: X 661933, Y 6130625 (koordinacių sistemoje LKS-94). Priklausomai nuo hidrologinių sąlygų tvarkymo plote atskirose dalyse gali telkšoti sekus vanduo, ypač po pavasarinio polaidžio, apsunkinantis technikos naudojimą;

25.3. tvarkymo plotas Nr. 3 užima 2,99 ha fiziniam asmeniui priklausančioje žemėje ir apima Birvėtos upės krūmais apaugusių pievų plotą. Tvarkymo ploto centrinio taško geografinės koordinatės: X 661357, Y 6130769 (koordinacių sistemoje LKS-94). Priklausomai nuo hidrologinių sąlygų tvarkymo plote atskirose dalyse gali telkšoti sekus vanduo, ypač po pavasarinio polaidžio, apsunkinantis technikos naudojimą;

25.4. tvarkymo plotas Nr. 4 užima 12,81 ha fiziniam asmeniui priklausančioje žemėje ir apima Birvėtos upės krūmais ir pavieniais medžiais apaugusių pievų plotą. Tvarkymo ploto centrinio taško geografinės koordinatės: X 661617, Y 6131535 (koordinacių sistemoje LKS-94). Priklausomai nuo hidrologinių sąlygų tvarkymo plote atskirose dalyse gali būti klampus dirvožemis, ypač po pavasarinio polaidžio, apsunkinantis technikos naudojimą;

25.5. tvarkymo plotas Nr. 5 užima 2,82 ha fiziniam asmeniui priklausančioje žemėje ir apima Birvėtos upės krūmais ir pavieniais medžiais apaugusių pievų plotą. Tvarkymo ploto centrinio taško geografinės koordinatės: X 662369, Y 6131719 (koordinacių sistemoje LKS-94). Priklausomai nuo hidrologinių sąlygų tvarkymo plote atskirose dalyse gali telkšoti sekus vanduo, ypač po pavasarinio polaidžio, apsunkinantis technikos naudojimą;

25.6. tvarkymo plotas Nr. 6 užima 57,57 ha laisvam žemės fondui priklausančioje žemėje ir apima Birvėtos upės krūmais ir pavieniais medžiais apaugusių pievų plotą. Tvarkymo ploto centrinio taško geografinės koordinatės: X 662124, Y 6131466 (koordinacių sistemoje LKS-94). Priklausomai nuo hidrologinių sąlygų tvarkymo plote atskirose dalyse gali telkšoti sekus vanduo, ypač po pavasarinio polaidžio, apsunkinantis technikos naudojimą.

IV SKYRIUS

VEIKSMŲ PLANO PRIEMONES ĮGYVENDINANTYS SUBJEKTAI IR JŲ FUNKCIJOS

26. Veiksmų plano priemonės įgyvendina viešąjį pirkimą laimėjęs asmuo pagal Veiksmų planą ir viešųjų pirkimų sutartį dėl Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo.

V SKYRIUS

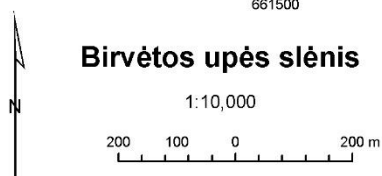
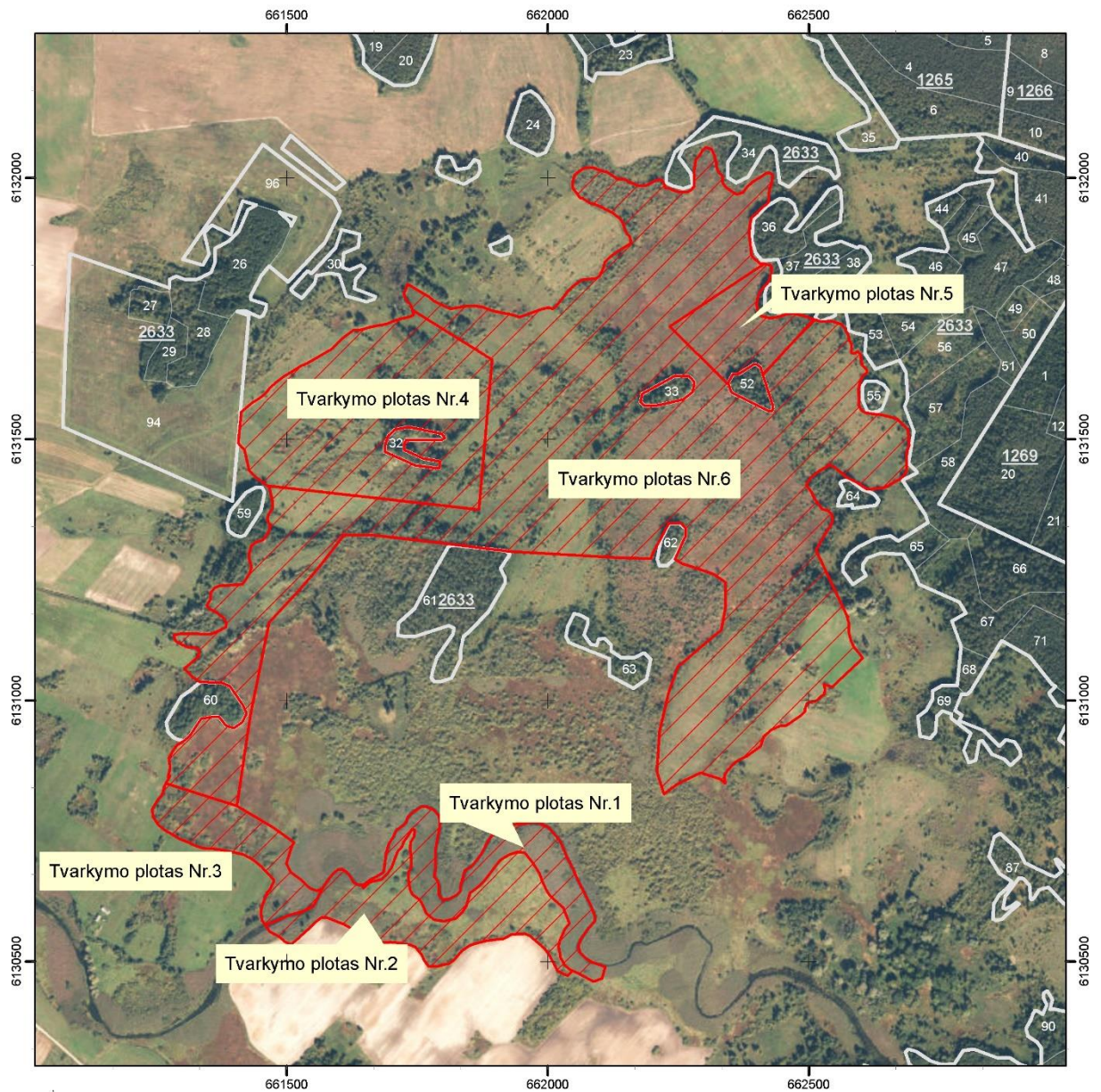
VEIKSMŲ PLANO TIKSLINIMAS IR PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA

27. Viešąjį pirkimą laimėjęs asmuo Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo metu, atsižvelgdamas į numatytų priemonių įgyvendinimo kliūtis, atsiradusius naujus veiksnius ir grėsmes, teikia pasiūlymus dėl Veiksmų plano priemonių tikslinimo Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos (toliau – VSTT). VSTT sprendžia klausimą dėl Veiksmų plano priemonių pakeitimo.

Ne vėliau kaip per 1 mėnesį po kiekvienos Veiksmų plano priemonės įgyvendinimo termino pabaigos viešąjį pirkimą laimėjęs asmuo teikia priemonės įgyvendinimo ataskaitą VSTT. Remdamasi šiomis ataskaitomis ir, esant reikalui, faktiniais priemonių vykdymo patikrinimais, VSTT organizuoja Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo stebėseną.

Birvėtos upės slėnio pievų ties Erzvėtu
stulgio (*Gallinago media*) apsaugos
2021–2023 m. veiksmų plano 1 priedas

VEIKSMŲ PLANO PRIEMONIŲ LOKALIZACIJOS BRĖŽINYS

Legenda

- Tvarkymo plotai
- Miško kvartalas
- Miško sklypai

Lietuvos koordinatų sistema 1994 (LKS94)
 © GTC Botanikos institutas, 2016-2017
 ORT10LT © Nacionalinė žemės tarnyba prie ŽŪM, 2012-2015
 © HNIIT-BALTIC; GDR10LT © Nacionalinė žemės tarnyba prie ŽŪM,
 © Valstybinė miškų tarnyba, 2016-2017
 Sudarė: D. Augulis, Floros ir geobotanikos laboratorija, GTC Botanikos institutas

Birvėtos upės slėnio pievų ties Erzvėtu
stulgio (*Gallinago media*) apsaugos
2021–2023 m. veiksmų plano 2 priedas

FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ POREIKIO ANALIZĖ VEIKSMŲ PLANO PRIEMONĖMS ĮGYVENDINTI

1. Priemonės Nr. 1.1 – išpjauti nendres – išlaidas sudaro (priemonės Nr. 1.1 preliminarus išlaidų apskaičiavimas pateikiamas šio priedo 1 lentelėje): nendrių išpjovimas.

1 lentelė. Priemonės Nr. 1.1 preliminarus išlaidų apskaičiavimas.

Darbai/paslaugos	Mato vnt.	Kiekis	Kaina, Eur su PVM	
			Vieneto kaina	Iš viso (+10 proc.)
Nendrių išpjovimas (2 k.) ¹	ha	3,81	634,33	5316,95
Iš viso su PVM				5316,95

¹ – vieneto kaina pagal įmonių pateiktų įkainių (pridedama) vidurkį.

2. Priemonės Nr. 1.2 – iškirsti krūmus ir medžius ir juos pašalinti – išlaidas sudaro (priemonės Nr. 1.2 preliminarus išlaidų apskaičiavimas pateikiamas šio priedo 2 lentelėje):

- 2.1. krūmų ir medžių iškirtimas;
- 2.2. iškirstų krūmų ir medžių pašalinimas.

2 lentelė. Priemonės Nr. 1.2 preliminarus išlaidų apskaičiavimas.

Darbai/paslaugos	Mato vnt.	Kiekis	Kaina, Eur su PVM	
			Vieneto kaina	Iš viso (+10 proc.)
Krūmų ir medžių iškirtimas ¹	ha	82,08	747,00	67445,10
Iškirstų krūmų ir medžių pašalinimas	ha	82,08	829,00	74848,80
Iš viso su PVM				142293,90

¹ – vieneto kaina pagal įmonių pateiktų įkainių (pridedama) vidurkį.

3. Priemonės Nr. 1.3 – išpjauti atžalas ir aukštą žolinę augaliją – išlaidas sudaro (priemonės Nr. 1.3 preliminarus išlaidų apskaičiavimas pateikiamas šio priedo 3 lentelėje): išpjauti atžalas ir aukštą žolinę augaliją.

3 lentelė. Priemonės Nr. 1.3 preliminarus išlaidų apskaičiavimas.

Darbai/paslaugos	Mato vnt.	Kiekis	Kaina, Eur su PVM	
			Vieneto kaina	Iš viso (+10 proc.)
Išpjauti atžalas ir aukštą žolinę augaliją ¹	ha	82,08	560,33	50591,10
Iš viso su PVM				50591,10

¹ – vieneto kaina pagal įmonių pateiktų įkainių (pridedama) vidurkį.